

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-834

17.9.2024

Storebrand Forsikring AS

Reise/reisegods

Tyveri av div. gjenstander – brudd på tilsyns- og oppbevaringsplikten – fal. § 4-8.

Sikrede ble frastjålet sin mobiltelefon, klokke og kontanter på et bibliotek mens han printet ut dokumenter. Gjenstandene var plassert på en pult, omtrent én meter fra printeren. Foretaket avkortet erstatningen med 75 % for telefonen og 100 % for klokken og kontantene, grunnet brudd på sikkerhetsforskriftene om oppbevaring og tilsyn. Sikrede krevde full erstatning og påpekte bl.a. at området han befant seg på var mindre besøkt enn resten av biblioteket. Nemndas flertall kom til at sikrede var mer enn lite å laste for brudd på sikkerhetsforskriftene, og at foretaket derfor kunne avkorte erstatningen med hhv. 75 og 100 %.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for tyveri, og spørsmålet om foretaket kan avkorte erstatningen under henvisning til brudd på sikkerhetsforskrift, jf. fal. § 4-8.

Sikredes forsikring har følgende sikkerhetsforskrifter:

B.4.5 Pålegger deg å:

– føre tilsyn med de forsikrede gjenstander og passe på at ikke noe glemmes igjen

(...)

– enten bære kontanter, pass, nasjonalt ID-kort, klokker, smykker, ringer, perler, edelstener, edelt metall og billetter på deg eller oppbevare det i låst safe, hvor nøkkel eller kode skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

Sikrede sendte 27.1.24 skademelding til foretaket om tyveri av eiendeler. På spørsmål om hvordan sikrede oppbevarte gjenstandene, svarte han "[p]å eller ved siden av meg". Videre opplyste sikrede at tyveriet kunne knyttes til et bestemt tidspunkt, og at det gikk under 30 minutter fra sikrede hadde gjenstandene sist til han oppdaget at de var borte. Sikrede beskrev hendelsen slik:

Lørdag 27 januar, på ... bibliotek ... ble jeg fra stjålet en klokke og en telefonen. Jeg skulle forøvrig printe ut tidtabellen, invitasjonene og pr kontaktene til ... fashion week som jeg skulle reise til påløpende dag, alle disse skulle da legges i perm for full oversikt. Under samme tidsrom som printeren gikk, skal en ... person ca 50 år gammel med blå jakke ha fra røvet En Iphone 14 pro max og en klokke som lå ved den pc-en, printeren og pc-en var knapt 1 m unna hverandre men jeg var som sakt opptatt med å printe ut arkene, jeg fikk forøvrig med meg hendelsesforløpet. Forholdet ble naturligvis anmeldt samme dag. Vedlagt finner dere dokumentasjon fra Adressen til mistenkte "limt in fra find my iphone", og bekreftelse på at forholdet er anmeldt.

Foretaket informerte 22.4.24 om avkortning i erstatningen med 100 % som følge av brudd på sikkerhetsforskrifter om oppbevaring og tilsyn.

Sikrede var uenig i foretakets vurdering og skrev bl.a. at:

I vurderingen har Storebrand lagt vekt på at (det) er et folkerikt bibliotek og det er sterkt sannsynliggjort at det foreligger større risiko for tyveri der enn andre steder i verden, men viser ikke til at hendelsen skal ha

skjedd i etasje 2.1 hvor det er et begrenset antall folk i hennhold til at det kun er datamaskiner på etasjen.

Storebrand mener videre at jeg plikter til å ha tilsyn til sakene, Storebrand mener at jeg forsettlig skal ha brutt sikkerhetsforskriftene 4.5 men viser ikke til hvilket ledd, som følge av dette avsto Storebrand skadesak ... den 22 april 2024.

(...)

Storebrand bees utdype hvorfor de legger vekt på at en telefon og en klokke ca. 1 meter fra forsikrede i et område hvor det er begrenset med folk oppfyller vilkårene for grovt uaktsomt fremkaling av forsikringstilfelle.

(...)

Jeg mener storebrands vurdering av saken er misledende og at ingen av de ovennevnte vilkårene for avslag er oppfylt jeg legger ned påstand om full erstatning ...

Foretaket opprettholdt sitt standpunkt om å avkorte erstatningen med 100 % for kontantene og klokken, jf. brev av 2.5.24. Foretaket valgte å redusere avkortningen på telefonen til 75 %. I brevet påpekte også foretaket at det ikke hadde avslått kravet på bakgrunn av at sikrede hadde opptrådt grovt uaktsomt.

Saken ble brakt inn for Finansklagenemnda 6.5.24.

Sikrede krever dekning for tyveri og bestrider at foretaket kan avkorte i erstatningen med 75 % og 100 %. De fremlagte bildene viser at printeren og PCen sto omtrent en meter fra hverandre, og at etasjen var mindre besøkt enn resten av biblioteket. Sikrede forlot ikke stedet, hadde tilsyn med gjenstandene, og var ikke mer enn lite å laste. Gjenstandene ble stjålet raskt, og sikrede observerte tyveriet. Han gikk mellom PCen og printeren ti ganger, og tyveriet skjedde under den siste turen.

Forsikringsforetaket anfører at erstatningen kan avkortes med 100 % for tap av kontanter og klokke, samt med 75 % for mobiltelefon pga. brudd på sikkerhetsforskrifter om tilsyn med de forsikrede gjenstandene, og at sikrede skal bære penger og klokke med seg eller låse dem inn i safe.

Sikrede er mer enn lite å laste. Risikoen for tyveri av verdigjenstander og mobiltelefon uten tilsyn på et offentlig sted, må regnes for stor. Risikoen øker når det dreier seg om kjente og kostbare verdigjenstander. Verdien av de tapte gjenstandene tilsier skjerpet tilsyn. Sikrede hadde et enkelt handlingsalternativ. Mobil, klokke og kontanter er lett å bære på seg. Hadde sikrede hatt fysisk kontakt med tingene sine og ikke latt de ligge synlig fremme, ville tyveriet kunne ha vært unngått.

Det er ikke foretatt en utbetaling når det gjelder mobiltelefonen, da det ikke er mottatt dokumentasjon på denne slik det er etterspurt i brev datert 2.5.24. Det vises til vilkårene pkt. B.4.6 b) og fal. § 8-1. I dette tilfellet har sikrede ikke dokumentert den tapte mobiltelefonen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket kan avkorte i erstatningen med hhv. 75 og 100 % pga. brudd på sikkerhetsforskrifter, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 4-8.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Merete Anita Utgård, bemerker:

Flertallet mener foretaket må gis medhold:

Sikredes forsikring har følgende sikkerhetsforskrifter:

B.4.5 Pålegger deg å:

– føre tilsyn med de forsikrede gjenstander og passe på at ikke noe glemmes igjen

(...)

– enten bære kontanter, pass, nasjonalt ID-kort, klokker, smykker, ringer, perler, edelstener, edelt metall og billetter på deg eller oppbevare det i låst safe, hvor nøkkel eller kode skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

1. Tap av mobiltelefon

Ifølge forskriften skal sikrede "føre tilsyn" med de forsikrede gjenstander. I nemndspraksis er dette tolket slik at man ikke behøver å ha oppmerksomheten rettet kontinuerlig mot gjenstanden, men man må ha så nøye oppsyn at man kan reagere om noen forsøker å ta den, jf. bl.a. FinKN 2013-166.

Sikrede har forklart at tyveriet skjedde mens han skrev ut dokumenter. Telefonen var plassert ved PCen ca. en meter fra skriveren, men sikredes oppmerksomhet var rettet mot utskriftsprosessen, ikke mot telefonen. Sikrede har videre forklart at tyveriet skjedde ved siste utskrift, og at han så tyven forsvant. Det er uklart hva slags kontakt det var mellom sikrede og tyven, men flertallet legger til grunn at om sikrede hadde hatt oppmerksomheten rettet mot telefonen ville han kunne hindret at tyven tok den. Ut fra sikredes forklaring hadde han ikke tilstrekkelig oppmerksomhet rettet mot mobiltelefonen til å kunne reagere umiddelbart. Forskriften er dermed objektivt sett brutt, jf. fal. § 4-8 første pkt.

Flertallet legger videre til grunn at det er årsakssammenheng mellom bruddet på sikkerhetsforskriften og tapet av telefonen, jf. fal. § 4-8 annet pkt.

Spørsmålet blir da om sikrede er mer enn lite å legge til last, jf. fal. § 4-8 annet pkt.

Risikoen for tyveri på offentlige steder er høy, spesielt for lett omsettelige gjenstander. Kravet om tilsyn blir derfor strengere for slike verdigjenstander. Dette tilsier at sikrede burde båret mobilen på seg da han forlot pc-en i en situasjon hvor han ikke kunne ha tilstrekkelig tilsyn fordi oppmerksomheten var rettet mot å skrive ut dokumentene og ikke mot bordet med telefonen. Sikrede viser til at etasjen var mindre besøkt enn andre deler av biblioteket. Dette fremstår som mindre avgjørende når det dreier seg om et offentlig sted hvor tyver fritt kan gå ut og inn. Sikrede kunne enkelt båret mobilen med seg selv om det ikke var krav om dette i forskriften. Flertallet mener derfor under noe tvil at sikrede var mer enn lite å laste.

Avkortning kan da finne sted under hensyn til arten av den aktuelle sikkerhetsforskrift, skyldgraden, skadeforløpet og forholdene for ellers, jf. fal § 4-8 tredje pkt. Den aktuelle sikkerhetsforskriften er viktig for å hindre tyveri og sikrede hadde et enkelt handlingsalternativ. Praksis mht. verdigjenstander er streng, se bl.a. FinKN 2014-383. En avkortning på 75 % må aksepteres.

Foretaket opplyser i tilsvaret at det ikke er foretatt noen utbetaling for mobiltelefonen, da dokumentasjon på denne ikke ble mottatt som etterspurt i brev datert 2.5.24. Det vises til vilkårspkt. B.4.6 b) og fal. § 8-1. Sikrede oversendte 4.6.24 bl.a. en salgskvittering fra T. Dette er ikke kommentert av foretaket. Flertallet legger til grunn at foretaket vil vurdere dette.

2 Tap av kontanter og klokke

Sikkerhetsforskriften her angir:

B.4.5 Pålegger deg å:

(...)

– enten bære kontanter, pass, nasjonalt ID-kort, klokker, smykker, ringer, perler, edelstener, edelt metall og billetter på deg eller oppbevare det i låst safe, hvor nøkkel eller kode skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

I henhold til forskriften skal sikrede enten bære kontanter/klokke på seg eller oppbevare slike gjenstander i låst safe. Det er derfor brudd på sikkerhetsforskriften når kontantene og klokken ble oppbevart ved PCen en meter fra sikrede. Forskriften er dermed objektivt sett brutt, jf. fal. § 4-8 første pkt.

Flertallet legger videre til grunn at det er årsakssammenheng mellom bruddet på sikkerhetsforskriften og tapet av telefonen, jf. fal. § 4-8 annet pkt.

Spørsmålet blir da om sikrede er mer enn lite å legge til last, jf. fal. § 4-8 annet pkt. Risikoen for tyveri av klokke og kontanter som ligger ubeskyttet er stor og øker på steder som er offentlig tilgjengelig for alle. Sikrede kunne enkelt unngått tyveriet ved å bære kontanter og klokke på seg. Flertallet mener derfor at sikrede er mer enn lite å legge til last for bruddet.

Avkortning kan da finne sted under hensyn til graden av skyld, arten av den sikkerhetsforskriften det dreier seg om, årsakssammenheng og forholdene for øvrig, jf. fal. § 4-8 tredje pkt. Nemndspraksis mht. tyveri av verdigjenstander er gjennomgående streng, og avkortningen er i samsvar med praksis. Dette må aksepteres.

Nemndas mindretall, Alexander Venås, bemerker:

Mindretallet mener sikrede må gis delvis medhold. Mindretallet er enig med flertallet i at erstatningen for klokke og kontanter kan avkortes fullstendig, men mener det ikke er grunnlag for å avkorte erstatningen for telefonen, jf. fal. § 4-8.

Telefonen er en gjenstand de fleste bruker kontinuerlig, og sikkerhetsforskriftene gir ingen klar plikt til å bære denne på seg når man er på offentlige steder. Sikrede er ikke mer enn "lite å legge til last" for at telefonen ble liggende igjen på pulten mens han skrev ut dokumenter på printeren like ved siden av, selv om han var på et offentlig sted.

For klokke og kontanter gir imidlertid sikkerhetsforskriften en tydelig plikt til å bære slike verdigjenstander på seg, om man har dem med seg. Bruken av denne type gjenstander er også en annen enn telefoner. Sikrede er mer enn lite å legge til last for at gjenstandene lå igjen på pulten, og under tvil er mindretallet da enig med flertallet i at avkortningen skal være fullstendig, jf. fal. § 4-8.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).